

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला
२०७९/८० सालको निर्णय नं.३९४
पुनरावेदन नं.०७७-RB-००३९८
मुद्दा: आयकर (२०७१।०७२)

काठमाण्डौ जिल्ला काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं. ११ भद्रकाली स्थित }
नेपाल दुर संचार कम्पनी लि. (स्थायी लेखा नं. ३०००४४६१४) को तर्फबाट } पुनरावेदक
अख्तियार प्राप्त प्रबन्धक निर्देशक डिल्लीराम अधिकारी१ }

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ }
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाण्डौ.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा
शुरु निर्णय मिति:- २०७६।०४।२४

उपस्थित कानून व्यवसायी

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ता श्री प्रकाश रेग्मी
प्रत्यर्थी कार्यालयहरुका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर
अवलम्बित नजीर: x

ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७६।०४।२४ मा भएको निर्णय उपर करदाताले प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन दिएकोमा ६० दिन भित्र निर्णय नगरेको भनी विभागलाई जानकारी दिई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (८) बमोजिम यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन पर्न आएको प्रस्तुत मुद्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. करदाता श्री नेपाल दुर संचार कम्पनी लि. (स्थायी लेखा नं. ३०००४४६१४) बाट आ.व. २०७१/०७२ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.२४,१५,५५,४२,५३३।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७२/०९/२९ मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताको आ.व. २०७१।०७२ को आय विवरण र सोसँग सम्बन्धित फाँटवारी तथा कागजात तथा प्रमाणहरूको अध्ययन, छानवीन गरी कर परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कर कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, आयमा समावेश गर्नुपर्ने रकम समावेश गरेको नपाइएकोले ऐन बमोजिम खर्च कट्टी नहुने रकमहरूलाई खर्च कट्टी नदिई एवं आयमा समावेश गर्न छुटाएको रकमलाई आयतर्फ समावेश गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय रु.२५,२१,९९,६०,८८३।९० कायम गर्नुपर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५(पन्ध्र) दिन भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७६।०३।३१ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।३१ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७६।०४।०५ मा नै बुझी लिई सोको लिखित जवाफ मिति २०७६।०४।१९ मा पेश गरेको ।
४. करदाता श्री नेपाल दुर संचार कम्पनी लिमिटेडको आ.व. २०७१/०७२ का लागि रु.२५,२१,९९,६०,८८३।९० करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०४।२४ मा जारी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको निर्णय पर्चा।
५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरले मिति २०७६।०४।२४ मा जारी गरेको आ.व. २०७१/०७२ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी

करदाता नेपाल दुर संचार कम्पनी लि.ले मिति २०७६।०५।२३ मा प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेको।

६. पुनरावेदक करदाता श्री नेपाल दुर संचार कम्पनी लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७६।०५।२३ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(८) बमोजिम ६० दिन भित्र निर्णय गरी सक्नु पर्नेमा नगरेकोले प्रस्तुत पुनरावेदन गरेको छु । ठूला करदाता कार्यालयबाट मर्मत सुधार खर्च र हास खर्च अमान्य गरेको **Foreign Exchange Loss** लाई काल्पनिक नोक्सानी मानी खर्च कट्टी अमान्य गरेको तथा **International Interconnection** खर्च अमान्य गरेको निर्णय न्यायोचित नदेखिएकोले बदर गरी पाउँ भनी करदाताले यस न्यायाधिकरणमा मिति २०७७।०९।०८ मा दर्ता गरेको पुनरावेदन पत्र।
७. निवेदकले आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को आयकर तथा अग्रिमकर कट्टी निर्धारण आदेश सम्बन्धमा राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौंमा कानुनी कारबाही अघि बढाउन पुनरावेदन गरेको हुँदा प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन अभिलेखमा कायम भएको लगत कट्टा गर्ने भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०७९/०३/०७ को निर्णय ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्याविधि सहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार गरी पेश गर्नु भन्ने मिति २०७९/०७/२५ को यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता श्री नेपाल दुर संचार कम्पनी लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ता श्री प्रकाश रेग्मीले ठूला करदाता कार्यालयले विदेशी मुद्रा सट्टी दरमा बढोत्तरी भई लाभ हुदांको आयलाई मान्यता दिने तर कमी भई नोक्सानी भएको रकमलाई खर्च कट्टी नदिने निर्णय आफैमा विरोधाभाषपूर्ण रहेकोले मिति २०७६/०४/२४ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश बदर गरीपाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
१०. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाण्डौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरले गरेको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नै हुँदा सदर कायम हुनुपर्छ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।
११. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको आ.व. २०७१/०७२ को संशोधित कर

निर्धारणको आदेश मिलेको छ, छैन? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

१२. निर्णय तर्फ विचार गर्दा, करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर दावी गरिएको मर्मत सुधार खर्च मध्ये बढी दावी गरेको भनी रु.८१,३७,८०४।४९ अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयले संशोधित कर निर्धारण आदेश गर्दा खडा गरेको निर्णय पर्चा हेर्दा, करदाताको आ.व. २०७०।०७१ को संशोधित कर निर्धारणबाट आ.व. २०७१।०७२ को लागि हास आधार कायम भएकोमा अघिल्लो आ.व.को निर्णयलाई करदाताले कुनै चुनौति नदिएकोले हास आधार बमोजिम दावी गर्नु पर्ने भन्दा बढी दावी गरेको मर्मत तथा सुधार खर्च अमान्य हुने भन्ने निष्कर्षमा पुगेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६(१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीको आय गणना गर्दा सो व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन गर्न सो वर्षमा स्वामित्व भएको र प्रयोग गरिएको हासयोग्य सम्पत्तिको मर्मत वा सुधार गर्दा भएको सबै खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने व्यवस्था रहेको र उपदफा (२) मा "उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सो उपदफा बमोजिम गर्न पाउने खर्च कट्टी गर्दा उक्त आय वर्षको अन्त्यमा रहेको सम्पत्तिको समूहको हास आधार रकमको सात प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले आ.व. २०७०।०७१ को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको हास आधारको हिसावले यस आ.व. २०७१।०७२ मा थप र निसर्ग भएका सम्पत्तीहरूको हिसाव गरी गणना गर्दा सम्पत्ति समूह "ख" मा रु.२,९६,९७,९६९।५२ र सम्पत्ति समूह "ग" मा रु.२,३६,१७,३७१।७० गरी जम्मा रु.५,३३,१५,३४१।२१ मात्र मर्मत तथा सुधार खर्च दावी गर्न पाउनेमा बढी रु.६,१४,५३,१४५।८० दावी गरेको देखिन्छ। त्यसरी बढी दावी गर्नुपर्नाको कानून सम्मत आधार पुनरावेदन पत्रमा खुलाएको पनि देखिदैन। त्यसैले मर्मत तथा सुधार खर्चमा रु.८१,३७,८०४।५९ बढी दावी गरेकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ बमोजिम खर्च अमान्य गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत देखिँदा अन्यथा गर्नुपर्ने देखिएन।

१३. पुनरावेदन पत्रमा करदाताले लिएको दोस्रो जिकिर बढी हास खर्च दावी गरेको भनी रु.२,५६,९९,८७१।४५ अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णयमा करदाताको आ.व. २०७०।७१ को संशोधित कर निर्धारणबाट आ.व. २०७१।०७२ को लागि कायम भएको हास आधार भन्दा बढी हास खर्च दावी गरेकोले खर्च अमान्य गरिएको भन्ने देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हासयोग्य सम्पत्तिको हास भए बापत अनुसूची-२ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नु

पर्नेछ" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ भने अनुसूची २ मा हास आधार कायम गर्ने विस्तृत विधि उल्लेख भएको समेत देखिन आउँछ। करदाताको आ.व. २०७०।७१ को संशोधित कर निर्धारण आदेशबाट आ.व. २०७१।०७२ लाई कायम भएको हास आधार वमोजिम यस आ.व. २०७१।०७२ मा थप र निसर्ग भएका सम्पत्तिको हिसाव गरी सम्पत्ति समूह "ख" रु.१०,६०,६४,१७६।८४ र सम्पत्ति समूह "ग" मा रु.६,७४,७८,२०४।८४ गरी जम्मा रु.१७,३५,४२,३८१।६९ मात्र हास खर्च दावी गर्नपर्नेमा बढी रु.१९,९२,४२,२५३।१४ दावी गरेको देखिन्छ। त्यसरी रु.२,५६,९९,८७१।४५ बढी हास खर्च दावी गर्नुपर्नाको कानून सम्मत आधार पुनरावेदन पत्रमा खुलाएको पनि देखिदैन। त्यसैले हास खर्च दावी गर्दा बढी दावी गरेको रु.२,५६,९९,८७१।४५ आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ र अनुसूची २ वमोजिम अमान्य गरेको ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरको निर्णयलाई त्रुटीपूर्ण भन्ने पुनरावेदन जिकिर संग सहमत हुन सकिएन।

१४. करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर यस आ.व.मा बाँकी रहेको विदेशी मुद्राको दायित्व वा सम्पत्तिको विदेशी मुद्रासँगको सटही दरले मूल्यांकन गर्दा सृजना भएको नोक्सानी लाई आयमा समायोजन गरिएको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय पर्चा हेर्दा करदाताले वास्तविक रूपमा नभएको तर Provision को आधारमा मात्र खर्च कट्टी गरेको Foreign Exchange loss (unrealized) र PO Rate Variance loss वापतको रु.४२,६७,८९,६८४।५० बराबरको नोक्सानी खर्च कट्टी नपाउने ठहर्छ भनी उल्लेख भएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २२ को उपदफा (३) ले कम्पनीले कर प्रयोजनको लागि एक्रुयल आधारमा लेखाङ्कन गर्नुपर्ने छ भन्ने व्यवस्था गरेको पाइन्छ भने करदाता नेपाल दूर संचार कम्पनी लि.ले यस आ.व. २०७१।०७२ को वित्तीय विवरणमा Exchange (loss) Gain शीर्षकमा रु.६६,८८,३०,७५५।— आय कायम गरी आय विवरण पेश गरेको देखिन्छ। सो मध्ये रु.४२,६७,८९,६८४।५० Foreign Exchange Loss (Unrealized) र PO Rate Variance loss भनी नोक्सानलाई आयमा समायोजन गरेकोमा विवाद देखिएन। करदाताले यस आ.व.को असार महिनाको अन्तिम दिनको सटही दरले हिसाव गरी भएको नोक्सानी रु.४२,६७,८९,६८४।५० काल्पनिक नोक्सानी देखाई खर्च कट्टी गरेको भनी अमान्य गरेको देखियो। ठूला करदाता कार्यालयले सोही प्रकृतिको Foreign Exchange Gain (unrealized) र PO Rate Variance Gain लाई भने वास्तविक नाफा मानी करयोग्य आयमा समावेश गरेको देखिन्छ। यसरी आयको हकमा काल्पनिक लाभलाई मान्यता दिने तर नोक्सानीको हकमा खर्च कट्टी अमान्य गर्ने ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय न्यायोचित देखिएन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २४ को उपदफा (४) मा रहेको व्यवसाय वा लगानीबाट भएको कुनै व्यक्तिको आय एक्रुयल आधारमा गणना गर्दा सो व्यक्तिले आफूले पाउनु पर्ने कुनै भुक्तानी समावेश गरेकोमा वा आफूले व्यहोर्नु पर्ने कुनै भुक्तानी कट्टा गरेकोमा सटही

दरको फरकको कारणले गर्दा सो व्यक्तिले भुक्तानी पाउदा वा भुक्तानी दिँदा फरक पर्न गएमा फरक रकम लाई भुक्तानी प्राप्त हुँदा वा दिँदा समायोजन गर्नुपर्ने छ भन्ने कानुनी व्यवस्थाको अन्यथा अर्थ लगाई करदाताले आर्थिक वर्षको मसान्तको दिन रहेको सटही दरले हिसाव गरी एक्रयल आधारमा राखेको लेखाङ्कनको आधारमा नोक्सानी भएको रकम खर्च कट्टी लिन नपाउने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत नहुँदा उल्टी हुने देखिन आयो।

१५. करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर International interconnection Expenses वापतको रु. २४,३६,६२,००२।२४ खर्चकट्टी अमान्य गरी आयमा समावेश गरेको शीर्षकमा रहेको देखियो। ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय पर्चा हेर्दा करदाताले International interconnection Expenses वापत दावी गरेको खर्चलाई पुष्टी गर्ने बीजक पेश नभएको रु.२४,३६,६२,००२।२४ बराबरको खर्च दावी योग्य नभएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ। करदाताले यो शीर्षकमा जम्मा रु.३,०३,३७,८४,०७२।०० खर्च दावी गरेकोमा रु.१,६२,४४,१३,३४८।६५ international interconnection Expenses शीर्षकमा रहेकोमा सो मध्ये बीजकबाट पुष्टी भएको रु.१,३८,०७,५१,३४६।४१ लाई खर्चको रूपमा मान्यता दिई प्रमाणबाट पुष्टी हुन नसकेको रु.२४,३६,६२,००२।२४ मात्र अमान्य भएको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधीनमा रही कारोबारसँग सम्बन्धित ऐनमा तोकिए बमोजिमका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ भने सोही ऐनको दफा ८१(१)(ग) मा खर्च कट्टी लाई पुष्ट्याइ गर्ने कागजात करदाताले नेपालमा खडा गरी राख्नुपर्ने व्यवस्था समेत गरेको देखिन्छ। करदाताले बीजक पेश गरी पुष्टी गर्नु पर्ने खर्च पुरै पुष्टी हुन नसकेको अवस्थामा प्रमाणबाट पुष्टी हुन नसकेको सम्म रु.२४,३६,६२,००२।२४ अमान्य गरेको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिलेन।

१६. तसर्थ माथि विवेचित आधार र कारणबाट करदाता नेपाल दूर संचार कम्पनी लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००४४६१४) को आ.व. २०७१।०७२ को ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण गर्दा विदेशी मुद्राको विनिमय दरमा भएको घटबढ बाट उत्पन्न नोक्सानी खर्च कट्टी अमान्य गरी मिति २०७६।०४।२४ मा भएको निर्णय उक्त शीर्षकको हकमा मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। करदाताको अन्य पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम Foreign Exchange loss (unrealized) र PO Rate Variance loss वापतको खर्च कट्टी नपाउने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको

- निर्णय उल्टी भएकोले उक्त शीर्षक वापतको रकममा लाग्ने कर करदाताले बुझाउनु नपर्ने हुँदा सो वापतको कर रकम करदाताले बुझाइ सकेको भए हिसाव गरी आगामी आ.व.को करमा मिलान गरिदिनु भनी ठूला करदाता कार्यालयमा लेखि पठाइ दिनु ।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पठाईदिनु ।
 ३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु ।
 ४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु ।
 ५. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा पठाई दिनु ।
 ६. प्रस्तुत मुद्दाको रेकर्ड मिसिल यस न्यायाधिकरणको अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु ।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

नायव सुब्बा: धनपति चम्लागाँई

ईति सम्वत् २०८० साल जेष्ठ ७ गते रोज १ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप